

Warszawa, 8 czerwca 2022 roku

Sprawa: Projekt ustawy o zmianie ustawy –
Prawo o notariacie oraz zmianie
niektórych innych ustaw
Znak sprawy: PR2.021.151.2022
dot. DLPC-V.412.1.2022

Kontakt: Iwona Ziendalska
tel. +48 538 504 851
e-mail: iwona.ziendalska@mf.gov.pl

Pan Marcin Warchoł
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

odpowiadając na pismo z dnia 19 maja 2022 r., zgodnie z którym udostępniono w dniu 26 maja 2022 r. w serwisie RCL-RPL **projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o notariacie i niektórych innych ustaw (numer projektu UD 383)**, uprzejmie przedstawiam poniżej uwagi do ww. projektu.

Uwagi do projektu ustawy

Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2019 r. poz. 2204, z późn. zm.), prowadzenie ksiąg wieczystych należy do właściwości sądów rejonowych, a powierzenie czynności w zakresie prowadzenia ksiąg wieczystych, stanowiących czynności orzecnicze, notariuszom (podmiotom prywatnym) może budzić wątpliwości systemowe i wpływać na bezpieczeństwo obrotu prawnego, szczególnie w sytuacji, gdy weryfikacji/kontroli prawidłowości czynności notarialnej będzie dokonywał podmiot, który sam sporządził dany akt.

Dodawane w art. 79 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1192, z późn. zm.) pkt 1d i 1e (art. 1 pkt 20 lit. a projektu) wymagają wyjaśnienia. Uzasadnienie jasno wskazuje, że przewiduje się ograniczenie uprawnień notariuszy w pierwszym okresie zmian tylko do „wpisów w księgach wieczystych własności nieruchomości związanych z ustanowieniem odrębnej własności lokali oraz wpisaniem hipoteki obciążającej odrębną własność lokalu”. Jest to niespójne z projektowanymi przepisami, które wskazują, np. że notariusz będzie uprawniony do wpisu każdego rodzaju ograniczonych praw rzeczowych - nie tylko hipoteki. W tym zakresie uzasadnienie i projekt wymagają stosownej zmiany w zależności od przyjętego ostatecznego zakresu uprawnień notariuszy.

Projekt wymaga również dopracowania pod względem legislacyjnym, np.: w projekcie, OSR, piśmie przewodnim posłużono się niejednolicie sformułowanym tytułem projektowanej ustawy.

Uwagi do Oceny Skutków Regulacji (OSR)

1. Zgodnie z przedstawionymi informacjami w OSR w pkt 6 w pozycji „Źródła finansowania”, projektowana regulacja będzie generowała dodatkowe **koszty dla budżetu państwa**.

W związku z powyższym ww. pozycja wymaga uzupełnienia o **wskazanie części budżetowej, z jakiej będą finansowane planowane wydatki, z jednoczesną adnotacją, że nastąpi to w ramach limitu wydatków danej części budżetowej i nie będzie stanowiło podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki budżetowe**. Proponuję zatem pkt 6 OSR uzupełnić o fragment w brzmieniu: *„Wszelkie wydatki związane z projektowanymi zmianami zostaną sfinansowane w ramach części 15 – Sądy powszechne oraz w ramach limitu części 37 – Sprawiedliwość, a także w ramach posiadanych etatów i nie będą stanowiły podstawy do planowania i ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa na ten cel w roku wejścia w życie ustawy oraz w latach kolejnych.”*.

Dodatkowo, biorąc pod uwagę przewidywane zwiększenie wydatków dla budżetu państwa, co wynika z OSR pkt 6, należałoby **w treści projektu ustawy**, zgodnie z art. 50 ust. 1a, 4 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o finansach publicznych”, **określić maksymalny limit tych wydatków dla budżetu państwa określony kwotowo, na okres 10 lat wykonywania ustawy**, oddzielnie dla

każdego roku, poczynając od pierwszego roku planowanego wejścia w życie ustawy, a także **wskazać mechanizmy korygujące i właściwy organ monitorujący wykorzystanie limitu wydatków.**

Zgodnie z informacjami zawartymi w OSR planowane są także dodatkowe 4 etaty Oddziału Informatycznego w Elblągu oraz 14 etatów w Ministerstwie Sprawiedliwości w celu zapewnienia rozbudowy systemu oraz jego utrzymania (zapewnienia bieżącej eksploatacji, bezpieczeństwa i nadawania dostępów oraz obsługi zgłoszeń dodatkowych użytkowników systemu). Brakuje natomiast danych dotyczących obciążenia pracą nowych etatów. Ponadto, biorąc pod uwagę, iż zainteresowanie notariuszy projektowanymi rozwiązaniami może być niewielkie, nie powinno się na tym etapie zakładać zapotrzebowania na tworzenie nowych etatów do obsługi systemu. Planując wprowadzenie nowych przepisów, generujących wzrost wydatków, projektodawca musi mieć jednak na uwadze obowiązujące regulacje w zakresie Stabilizującej Reguły Wydatkowej określonej w art. 112aa ustawy o finansach publicznych i tym samym kwestię braku aktualnie dostępnej przestrzeni finansowej dla inicjowania nowych przedsięwzięć obciążających budżet państwa. W szczególności dotyczy to wydatków na wynagrodzenia, których skutki przechodzą na kolejne lata i tym samym stale zwiększają udział wydatków budżetu państwa koniecznych do zrealizowania w pierwszej kolejności. Dlatego też, **wydatki w kolejnych latach** (w tym przypadku na lata 2023-2031) **powinny zostać zrealizowane w ramach środków pozostających w dyspozycji poszczególnych dysponentów części budżetowych** (poprzez np. wzmożenie efektywności posiadanych zasobów finansowych i kadrowych), **bez konieczności ich zwiększania.** Wobec powyższego OSR wymaga zmian w powyższym zakresie - wejście w życie projektu nie powinno generować dodatkowych kosztów dla budżetu państwa. Jest to tym bardziej zasadne, że konsekwencją zmian ma być zmniejszenie obciążenia pracą referendarzy sądowych Wydziałów Ksiąg Wieczystych.

Wszelkie potrzeby etatowe należy ocenić negatywnie również z uwagi na ogłoszone przez Rząd pod koniec listopada 2021 r. działania w ramach tzw. tarczy antyinflacyjnej, która zakłada, m.in. oszczędności w administracji poprzez zwiększenie efektywności wydatków publicznych. Tym samym propozycje zawarte w przedmiotowym projekcie w powyższym zakresie nie wpisują się w rozwiązania proponowane przez Rząd mające na celu pozyskanie oszczędności w administracji.

Dodatkowo w związku z fragmentem OSR, iż „Istotny wpływ na ogólny wolumen spraw rozpatrywanych w 2019 roku w sądach powszechnych miały sprawy wnoszone do wydziałów ksiąg wieczystych w zakresie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności gruntów”, należy zauważyć, że nowe etaty referendarskie i urzędnicze miały zostać utworzone w sądach powszechnych w wyniku tych zmian ustawowych.

2. W tabeli w pkt 6 OSR przedstawiono **dochody dla poszczególnych pozycji, w tym dla budżetu państwa**. Wyjaśnienia wymaga, z jakiego tytułu będą one uzyskiwane. Z dalszej części OSR („Dodatkowe informacje”) wynika, że hipotetycznie wprowadzenie zmian w zakresie notarialnych czynności w postępowaniu wieczystoksięgowym oraz notarialnych nakazów zapłaty spowoduje uszczerbek dochodów budżetu państwa, a tym samym ewentualny wzrost dochodów notariuszy. Zatem, w przypadku zmniejszenia dochodów dla budżetu państwa, należałoby by te kwoty wykazać ze znakiem minus. **W tabeli pkt 6 wymagane byłoby zatem określenie wszystkich skutków wpływu tych zmian, tj. zwiększenie dochodów (jeżeli nastąpi), jak również uwzględnienie wysokości ubytku dochodów budżetu państwa z tytułu braku wpływu z określonych opłat, w tym przypadku szacunkowych, jeżeli nie jest możliwe ich precyzyjne wyliczenie.**

Dodatkowo w części 6 OSR - Wpływ na sektor finansów publicznych, wskazano, iż w wyniku wejścia w życie projektowanej ustawy – w skali 10 lat - nastąpi zwiększenie dochodów JST o 1,19 mln zł i w takiej samej wysokości – wzrost wydatków. Pomimo dość obszernego opisu pod tabelą, nie odniesiono się do wskazanego w samej tabeli wpływu projektowanych regulacji na budżety jednostek samorządu terytorialnego, nie wyjaśniono, z czego miałyby wynikać przewidywany wzrost dochodów i wydatków JST. Brak wyjaśnień w tym zakresie tym bardziej budzi wątpliwości, że w części 4 OSR - Podmioty, na które oddziałuje projekt, nie zostały wymienione jednostki samorządu terytorialnego.

3. Wejście w życie przepisów ustawy planowane jest, zgodnie z art. 6 projektu, po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia (z wyjątkiem przepisu art. 105j projektu). **Należałoby więc przeanalizować, czy nie należy zmodyfikować zarówno wysokości kwoty dochodów, jak i wydatków zawartych w tabeli pkt 6 OSR, z uwagi na fakt, że ustawa nie będzie obowiązywała cały rok budżetowy, a najprawdopodobniej wejdzie w życie dopiero na jesieni 2023 roku.**

4. Projekt będzie miał wpływ na jednostki samorządu terytorialnego w związku z powyższym, zgodnie z art. 50 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, **powinien zostać również zaopiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.**

Z wyrazami szacunku

Minister Finansów

Magdalena Rzeczkowska

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/